

Дело C-836/19**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

18 ноември 2019 г.

Запитваща юрисдикция:

Verwaltungsgericht Gera (Германия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

14 ноември 2019 г.

Жалбоподател:

Toropet Ltd.

Отвeтник:

Landkreis Greiz

Предмет на главното производство

Регламент (ЕО) № 1069/2009 — Установяване на здравни правила относно странични животински продукти и производни продукти, предназначени за консумация от човека — Член 10 — Материал от категория 3 — Последващо отпадане на условията за категоризацията — Разлагане или развала — Правни последици — Член 9 — Материал от категория 2 — Продукти от животински произход, обявени за негодни за консумация от човека поради наличие на чужди тела в тях — Неписано условие, че става въпрос за материал, който след преработка е предназначен за хранене на животни

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

Тълкуване на правото на Съюза, член 267 ДФЕС

Преюдициални въпроси

- 1) Трябва ли член 10, буква а) от Регламент № 1069/2009 да се тълкува в смисъл, че материал, първоначално класифициран в категория 3, губи тази категория, ако поради разлагане и развала вече не е годен за консумация?
- 2) Трябва ли член 10, буква е) от Регламент № 1069/2009 да се тълкува в смисъл, че материал, първоначално класифициран в категория 3 за продукти от животински произход или хранителни продукти, съдържащи продукти от животински произход, губи тази категория, ако от този материал произтича риск за общественото здраве или здравето на животните вследствие на по-късно настъпили в него процеси на разлагане или развала?
- 3) Трябва ли разпоредбата на член 9, буква г) от Регламент № 1069/2009 да се тълкува стеснително, в смисъл че материал с чужди тела като дървени стърготини може да се класифицира като материал от категория 2 само когато става въпрос за материал, който е предназначен за хранене на животни след преработка?

Разпоредби на правото на Съюза, на които е направено позоваване

Регламент (ЕО) № 1069/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 година за установяване на здравни правила относно странични животински продукти и производни продукти, непредназначени за консумация от човека и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1774/2002 (Регламент за страничните животински продукти) (ОВ L 300, 2009 г., стр. 1), изменен с Регламент (ЕС) № 1385/2013 на Съвета от 17 декември 2013 г. (ОВ L 354, 2013 г., стр. 86), и по-специално член 10, букви а) и е), член 9, буква г), а също така и член 8, буква а), подточки і) и v), член 9, букви ж) и з), член 10, букви б), в), г), д), ж), з) и п), член 14, букви а), б) и г) и членове 23, 33, 34 и 36

Разпоредби на националното право, на които е направено позоваване

Tierische Nebenprodukte-Beseitigungsgesetz (Закон за унищожаването на страничните животински продукти, TierNebG) от 25 януари 2004 г. (BGBl. I, стр. 82), изменен със Закон от 4 август 2016 г. (BGBl. I, стр. 1966), членове 1, 3 и 12;

Thüringer Ausführungsgesetz zum Tierische Nebenprodukte-Beseitigungsgesetz (Закон на Тюрингия за прилагането на Закона за унищожаването на страничните животински продукти, ThürTierNebG) от 10 юни 2005 г. (Thür GVBl. 2005, 224), членове 2 и 3;

Thüringer Verordnung über die Einzugsbereiche nach dem Tierische Nebenprodukte-Beseitigungsgesetz (Наредба на Тюрингия относно зоните на обслужване по Закона за унищожаването на страничните животински продукти) от 11 октомври 2005 г. (Thür GVBl. 2005, стр. 355), член 1;

Кратко представяне на фактическата обстановка и на производството

- 1 Жалбоподателят обработва странични животински продукти, съответно търгува с тях. Сред клиентите му има производители на храна за животни, предприятия за оползотворяване на животинска мазнина и инсталации за биогаз.
- 2 Според констатациите на запитващата юрисдикция материалът, предмет на главното производство, е развален и мухлясал, както и пълен с чужди тела (парчета мазилка от стена и таван, дървени стърготини). Съответните контейнери са забелязани от ответника — компетентният местен орган, при проверка в производствените помещения на жалбоподателя.
- 3 Ответникът е класифицирал материала в категория 2. Тъй като жалбоподателят е регистриран като предприятие, което извършва междинни операции само за материал от категория 3, ответникът е разпоредил въпросният материал да бъде унищожен и сам е предприел унищожаването по няколко причини, сред които и липсата на обособено хладилно помещение за междинно съхранение. На жалбоподателя са начислени такси и разходи.
- 4 Предмет на главното производство е решението, с което ответникът е утвърдил разпореждането да бъде унищожен въпросният материал. Запитващата юрисдикция следва да прецени дали този административен акт е незаконосъобразен и дали нарушава правата на жалбоподателя, като по-специално провери дали ответникът неправилно е класифицирал въпросния материал в категория 2.

Основни доводи на страните в главното производство

- 5 Според жалбоподателя нито разлагането и развалата, нито наличието на чужди тела не водят автоматично до определянето на по-ниската категория 2.
- 6 От член 14, буква г) от Регламент № 1069/2009 било видно, че разложен и развален материал принципно може да се оползотвори съгласно член 14, букви а) и б) от същия регламент. Не било нужно такъв материал да бъде подлаган на „унищожаване“. Предвид нормативната цел член 10, буква е) от Регламент № 1069/2009 се отнасял само до значителни рискове от епидемии при животните. В това отношение произтичащите рисковете от развалено месо с плесен или загиване били безобидни. Изключвала се възможността за масова зараза. Само вече заболели хора или хора с алергии можело

евентуално да бъдат изложени на риск за здравето поради наличието на плесен.

- 7 Дали материалът е годен за консумация, не било от значение, тъй като, щом е от категория 3, той не бил предназначен за храна. Консумацията на посочените в член 10, буква з) от Регламент № 1069/2009 материали от категория 3 очевидно водела до рискове за здравето. Въпреки това те били причислени към категория 3. Също така можело да се приеме, че е обичайно в кухненски отпадъци (член 10, буква п) от Регламент № 1069/2009) да се съдържат плесен, развалени продукти и причиняващи гниене бактерии, без това да пречи материалът да бъде класифициран в категория 3.
- 8 Затова, дори и при кръстосано замърсяване на материал от категория 3 с материал от категория 2 не съществувал риск за хората и животните. Интересът на съседите наоколо да се радват на приятен въздух не обосновавал наличието на риск по смисъла на регламента, който да налага унищожаване.
- 9 По същия начин и наличието на всякакви чужди тела не водело до класифициране в категория 2, щом е възможно простото им механично отстраняване. Една от характерните задачи на жалбоподателя била именно отстраняването на чужди тела (като опаковки на колбаси, халки по носовете на животни и ушни марки).
- 10 Според ответника гниенето на материал, който първоначално е бил в категория 3, води до причисляването му към категория 2.
- 11 Регламент № 1069/2009 не се ограничавал само до потенциални рискове от различни епидемии. Съгласно член 10, буква е) от него, дори да поражда единствено риск за общественото здраве и здравето на животните, материал вече не можел да се класифицира в категория 3. Трябвало да се изключи възможността такъв материал да попадне в хранителната верига на хората и животните, което било наложително предвид свързаното с развалата или гниенето бързо размножаване на бактерии (причинители на развала, вредни микроби, токсини). Дори и когато съгласно член 10, буква п) от Регламент № 1069/2009 кухненски отпадъци (с произход извън международен транспорт) се класифицират в категория 3, не отпадала необходимостта към този материал да се прилагат критериите по член 10, буква е) от същия регламент. Действителните промени и свързаните с тях рискове трябвало да се отчитат с оглед на конкретното оползотворяване, за което те са предназначени. Това се подкрепяло и от факта, че законодателят използва в разпоредбата сегашно време.
- 12 По отношение на чуждите тела ответникът също счита, че когато те лесно могат да се отстранят по механичен път, наличието им не води до класифициране в категория 2. По друг начин обаче стоял въпросът, когато, както е в случая, материалът е изцяло замърсен с различни по големина

остатъци от мазилка или тухли, съответно с малки дървени стърготини, отделени явно при циклене, и пластмасови парчета.

Кратко изложение на мотивите за преюдициалното запитване

По първия и втория въпрос

- 13 В настоящия случай възниква въпросът дали материал, който първоначално е бил годен за консумация (член 10, буква а) от Регламент № 1069/2009), съответно не е представлявал риск за здравето (член 10, буква е) от Регламент № 1069/2009), вследствие на развала, съответно плесенясване, трябва да се причислява не към категория 3, а към по-ниска категория. Ако не става въпрос за материал от категория 3, нито за материал от категория 1, страничните животински продукти се причисляват към категория 2 (член 9, буква з) от Регламент № 1069/2009).
- 14 В случая става въпрос основно за материал съгласно член 10, буква а) или буква е) от Регламент № 1069/2009.
- 15 Разпоредбата на член 10, буква а) от Регламент № 1069/2009 набляга върху това, че трупове или части от заклани животни са годни за консумация, но не са предназначени за консумация от човека поради търговски причини. Определението „годни за консумация“ не се свързва изрично с някакъв риск; дали месото е годно за консумация, се констатира в рамките на следкланичната инспекция. Ако материалът е годен за консумация от човека, без съмнение този материал няма и никакъв риск за общественото здраве и здравето на животните. Ако се констатира обаче, че материалът не е годен за консумация, за да бъде класифициран като материал от категория 3, той — както е предвидено в член 10, буква б) от Регламент № 1069/2009 — не трябва да показва признаци на болест, която се предава на хората или животните.
- 16 Материал съгласно член 10, буква е) от Регламент № 1069/2009 е налице при продукти от животински произход или хранителни продукти, съдържащи продукти от животински произход, които вече не са предназначени за консумация от човека поради търговски причини или поради производствени проблеми или опаковъчни или други недостатъци, от които не произтича риск за общественото здраве и здравето на животните.
- 17 Вследствие на гниене, развала и плесенясване на материал от категория 3 се образуват токсини, които принципно водят до отпадане на годността за консумация и които представляват риск за общественото здраве и здравето на животните. Въпросът в случая е дали тези промени водят до различна от първоначалната категоризация.
- 18 Нито в разпоредбата на член 10, буква а), нито в разпоредбата на член 10, буква е) от Регламент № 1069/2009 не се упоменават инфекциозни болести

или потенциални рискове от различни епидемии. Съображенията на Регламент № 1069/2009 не съдържат такова ограничение. Действително, както е видно от съображение 1, причините за приемането на регламента са появата на шап и разпространението на трансмисивни спонгиформни енцефалопатии като спонгиформната енцефалопатия по говедата (СЕГ). Същевременно обаче законодателят обръща внимание и върху наличието на диоксини във фуражите, следователно на химически съединения, които крият рискове за общественото здраве и здравето на животните. Основната цел на регламента е контролът върху рисковете за общественото здраве и здравето на животните и опазването безопасността на хранителните вериги на хората и животните (вж. член 1, както и съображение 11 от Регламент № 1069/2009). Това означава, че опасността не се ограничава само върху човешкото здраве. С разпоредбата на член 14, буква г) от Регламент № 1069/2009 самият законодател пояснява, че разлагането и развалата водят до рискове за общественото здраве и здравето на животните. Освен това в член 8 и сл. от Регламент № 1069/2009 законодателят използва най-различни формулировки, като „животни, за които съществува съмнение, че са заразени с ТСЕ“ (член 8, буква а), подточка i), „с болест, която се предава на хора или на животни“ (член 8, буква а), подточка v) или „неприемлив риск за общественото здраве или здравето на животните“ (член 14, буква г), въз основа на което се допуска изводът, че с посочването „просто“ на един риск за здравето в член 10, буква е) от Регламент № 1069/2009 не са свързани никакви други изисквания.

- 19 В член 9, буква ж) от Регламент № 1069/2009 се посочва също, че промяна на материала, настъпила след предкланична и следкланична инспекция, може да доведе до различно класифициране в категориите. Все пак в случая съответното обстоятелство е изрично упоменато.
- 20 В настоящия случай по-специално не е от значение това, че материалът вече не е предназначен за консумация от човека, тъй като съгласно член 2, параграф 1 от Регламент № 1069/2009 той така или иначе се прилага само за странични животински продукти и производни продукти, чието предназначение изключва консумация, и за продукти, които съгласно взето от оператор неотменимо решение са окончателно изключени от хранителната верига и са предназначени за цели, различни от консумация от човека. Въпреки това, за класифицирането в категория 3, тоест в категорията на материалите с минимален риск, законодателят е определил рискови групи, като отчасти се ръководи от това, дали е налице годност за консумация, съответно дали липсват рискове за общественото здраве и здравето на животните (член 10, букви а), е) и ж). За някои материали законодателят не изисква специално проучване на рисковете, тъй като според него от тези материали произтича само минимален риск (член 10, буква д). Други материали пък не трябва да показват признаци на болест, която се предава на хората и животните (член 10, буква б), подточка i) и букви в), г) и з).

- 21 Доколкото използването на сегашно време от законодателя (член 10, букви а), е) и ж) от Регламент № 1069/2009) се привежда като довод за това, че тези материали могат да се причисляват към категория 3 само докато са налице регламентираните там условия (тоест годност за консумация, съответно липса на рискове за общественото здраве и здравето на животните), не става ясно защо в член 10 от Регламент № 1069/2009 не се прилагат такива ограничения за определени други групи. Не става ясно по-специално защо тогава използването на минало време в член 10, буква б), подточка і) от Регламент № 1069/2009 не води до друг резултат. Не става ясна причината, поради която материал, който е класифициран като негоден за консумация съгласно член 10, буква б), подточка і) от Регламент № 1069/2009, но в рамките на следкланичната инспекция не е показал признаци за заразна болест, при впоследствие настъпила развала, съответно гниене, следва да се третира по начин, различен от посочения в член 10, буква а) от Регламент № 1069/2009. В крайна сметка е очевидно, че става въпрос за потенциално не по-малко опасен материал.
- 22 Член 14, буква г) от Регламент № 1069/2009 обаче говори против първоначалното класифициране в категорията на опасност да бъде променяно вследствие на гниене и развала. Съгласно тази разпоредба материал от категория 3 може да бъде преработен например в храна за животни, освен ако не става въпрос за материал от категория 3, който се е променил поради разлагане или развала, така че чрез съответния продукт да представлява неприемлив риск за общественото здраве и здравето на животните. От разпоредбата може да се направи изводът, че принципно гниенето и развалата на материал във всеки случай не засягат класифицирането му в категория 3, а се налагат ограничения само в рамките на употребата му. Едва когато гниенето или развалата достигнат степен, при която съответният продукт вече води до неприемлив риск за общественото здраве и здравето на животните, съгласно член 14, буква г) от Регламент № 1069/2009 този материал принципно не трябва да се използва за производството на фураж за животни, съответно за органични торове или подобрители на почвата. Действително, в този случай се изключва употребата съгласно член 14, буква г) от Регламент № 1069/2009, но въпреки това по-специално остава възможността материалът да се унищожи като отпадък чрез изгаряне (член 14, буква а) от Регламент № 1069/2009), да се оползотвори или унищожи чрез съвместно изгаряне, ако е отпадък (член 14, буква б) от Регламент № 1069/2009), или да се унищожи в разрешено депо след преработка (член 14, буква в) от Регламент № 1069/2009).
- 23 Действително, разпоредбата на член 14, буква г) от Регламент № 1069/2009 би могла да се отнася само за материал, който законодателят е причислил към категория 3, без изрично да е посочил, че не се допуска наличие на риск за общественото здраве и здравето на животните и че този материал трябва да е годен за консумация. Във всеки случай обаче не става ясно защо към странични животински продукти по член 10, буква д) от Регламент № 1069/2009, получени от производството на продукти, предназначени за

консумация от човека, трябва да се прилагат критерии, които са различни от тези в случая с първоначално годни за консумация трупове или с вече преработени за консумация от човека хранителни продукти.

По третия въпрос

- 24 Съгласно член 9, буква г) от Регламент № 1069/2009 материал, който е обявен за негоден за консумация от човека поради наличие на чужди тела в него, се класифицира в категория 2.
- 25 От приложение IV, глава I, раздел 4, точка 3 към Регламент (ЕС) № 142/2011 на Комисията от 25 февруари 2011 година за прилагане на Регламент (ЕО) № 1069/2009 на Европейския парламент и на Съвета за установяване на здравни правила относно странични животински продукти и производни продукти, непредназначени за консумация от човека, и за прилагане на Директива 97/78/ЕО на Съвета по отношение на някои проби и артикули, освободени от ветеринарни проверки на границата съгласно посочената директива (текст от значение за ЕИП) (ОВ L 54, 2011 г., стр. 1), обаче е видно, че не всяко наличие на чужди тела, като например опаковъчен материал или метални парчета, веднага води до класифицирането на материал в категория 2. Напротив, разпоредбата предвижда, че преработвателните предприятия, преработващи материали от категория 3, трябва да разполагат със съоръжение за проверка за наличие на чужди тела в страничните животински продукти или производните продукти, ако преработват материали, предназначени за хранене на животни. Тези чужди тела се отстраняват преди или по време на преработката. Такава разпоредба се съдържа и в Регламент (ЕО) № 1774/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 3 октомври 2002 година за установяване на здравни правила относно странични животински продукти, непредназначени за консумация от човека (ОВ L 273, 2002 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 3, том 44, стр. 113). Ограничението „предназначени за хранене на животни“ обаче е в подкрепа на извода, че наличието на чужди тела не е от значение за всеки вид употреба. Не става ясно доколко това прави необходима защитата от риск най-вече с оглед на възможността за изгаряне на материал като отпадък или за производството на биодизел.